

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre 800 korona.
Fél évre 450 korona.
Egy negyed évre 75 korona.
Egy hóra 25 korona.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 207.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Budavári Bagoly Ferdin-
and I. (József 16h-ut 22

TELEFON-SZÁM

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Staubert József.

Szerda, augusztus 25.

A vasutasok
fizetésrendezése.

Most készült el a C. F. R. al-
kalmazottainak új egységes fi-
zetési táblázata, amely a következő:

Főfelügyelő havi fizetése az
első fizetési fokozatban 1105 lei
(eddig 1050 korona), felügyelő
havi 895 lei (eddig 825 korona),
főmérnök 755 lei (660 kor.), titkár
685 lei (lei (660 kor.), mérnök 540
lei (535 kor.), segédtitkár 540 lei
(534 kor.), ellenőr 505 lei (534
kor.), ellenőr 505 lei (335 kor.),
műszaki ellenőr 540 lei (535 kor.),
mérnök 465 lei (425 kor.), fogal-
mazó 430 lei (425 kor.), hivatalnok
430 lei (425 kor.), műszaki hiva-
talnok 430 lei (425 kor.), hivatal-
nok 415 lei (310 kor.), műszaki hi-
vatalnok 315 lei (310 kor.) (A
többi fizetési fokozatokban meg-
felelően kevesebb.) Főművezető
havi fizetése az első fizetési foko-
zatban 615 lei (eddig 635 kor.),
az első osztályú mozdonyfelvi-
gyázó 615 lei (635 kor.), főmoz-
donyvezető 465 lei (410 kor.), má-
sodosztályú mozdonyfelvigyázó
430 lei (410 kor.), művezető 465
lei (410 kor.), mozdonyvezető 315
lei (310 kor.), főkalauz 390 lei
(460 kor.), kalauz 315 lei (310
kor.), első osztályú irodakezelő
540 lei (535 kor.), második osz-
tályú irodakezelő 390 lei (390
kor.), főtávirász 465 lei (460 kor.),
távirász 355 lei (355 kor.), főrak-
tárnok és főszertárnok 465 lei
(460 kor.), raktárnok és szertár-
nok 315 lei (310 kor.), állomási
előjáró 465 lei (460 kor.), első-
osztályú pályafelvigyázó 465 lei
(460 kor.), második osztályú pá-
lyafelvigyázó 390 lei (390 kor.),
főnyomdász 390 lei (390 kor.),
lámpamester 280 lei (260 kor.),
kezelő 280 lei (260 kor.), főka-
pus 225 lei (390 kor.), előfűtő
280 lei (275 kor.), fűtő és kazán-
kezelő 280 lei (275 kor.), szivaty-
tyukezelő 280 lei (275 kor.), fő-
mozdonytisztító és főkocsikezelő
200 lei (275 kor.), kiadó 225 lei
(160 kor.), vizsgáló lakatos és vo-
natkísérő lakatos 280 lei (275
kor.), tolatásvezető 280 lei (260
kor.), kocsirendező 225 lei (260
kor.), kocsirendező 225 lei (220
kor.), nyomdász segéd 225 lei
(260 kor.), táviratvezető 225 lei
(260 kor.), hivatalszolga 225 lei
(260 kor.), kertészsegéd 280 lei
(260 kor.), váltókezelő 225 lei
(260 kor.), lámpatisztító 180 lei
(260 kor.), vonatfékező 225 lei
(235 kor.), éjjeli és nappali őr 200
lei (185 kor.), kocsis 180 lei (185
kor.), hidőr, kapuőr, pályaőr 160
lei (185 kor.), illetve az egyes al-
sőbb fizetési fokozatokban megie-
lően kevesebb. Ehhez járulnak
még a havi 400 lei drágasági se-
gély, a 20—30 százalék lakbér és

a családi pótlék. Ezt az ideiglenes
fizetési táblázatot C. F. R. köz-
ponti igazgatóságának képviselő-
je approbálás céljából e hó 26-án
mutatja be Macri tábornok vasuti

igazgatónak és így az új fizetési-
rendszer előreláthatólag már októ-
berben vagy novemberben életbe
fog lépni, esetleg szeptember 1-ig
visszaható eredménnyel.

Száznyolevan millió koronát jelentettek be
eddig Aradon.

(Lejárt a pénzbejelentések határideje.)

A mai napon oly nagy töme-
gekben jelentkeztek a kerületi ka-
pitányságokon a pénzbejelentők,
hogy a kirendelt személyzet alig
győzte a munkát. Már reggeltől
kezdve sorban állottak a felek az
egy-egy kerületi kapitányságok előtt
s a sorok — bármily gyorsan is
ment a bejelentés — nem kiseb-
bedtek, mert folyton jöttek újabb
jelentkezők. A város közönségé-
nek zöme az utolsó napra halasz-
totta a bejelentést, aminek az lett
a következménye hogy sokan nem
tudták este nyolc óráig pénzkész-
letüket bejelenteni. Este 8 órakor
dr. Angel István helyettes polgár-
mester a pénzbejelentést berekesz-
tette. Ma délután az aradi pénzinté-
zetek jelentették be pénzkészle-
tüket. Hogy mennyi pénzt jelen-
tettek be Aradon összesen, azt
csak holnap lehet megállapítani.
A legnagyobb forgalom a felső
kereskedelmi iskolában levő első
kerületi kapitányságon volt. Ma
délig ezen az egy bejelentési he-
lyen százmillió koronát jelentet-
tek be. A legnagyobb tétel 40
millió korona volt, amit az adóhi-
vatal jelentett be. Nagy volt még
a forgalom a Munkásotthonban
levő második kerületi kapitánysá-
gon, ahol szintén több millió ko-
ronát jelentettek be. Az aradi
pénzintézetek bejelentése a kö-
vetkező: Viktoria takarékpénztár
40 millió, Aradmegyei Takarékpénztár
30 millió, Aradi Első Takarékpénztár
12 millió, Pesti Ma-
gyar Kereskedelmi Bank 14 mil-
lió, Aradi Polgári Takarékpénztár 7 mil-
lió, Központi Takarékpénztár 5
millió, Általános Takarékpénztár 5 mil-
lió, Arad-Csanádi Gazdasági Ta-
karék 3 millió, Aradi Ipar- és
Népbank 2 és fél millió, Aradi
Közgazdasági Bank 1 és fél mil-
lió.

Vásártási láz Aradon.

A pénzbejelentés napjain és a
pénzbevitel előtt olyan tünetek
jelentkeznek, amelyek a gazdasági
élet betegségére vallanak. Minden

ki, aki eddig nagyobb mennyiségű
készpénzzel rendelkezett, igyek-
szik minél előbb megszabadulni
tőle. A vásárlások oly hatalmas
mérveket öltöttek, hogy maguk a
kereskedők csodálkoznak rajta
legjobban. Emberek, akik a ked-
vező konjunkturákat kihasznál-
ták és zsugori módjára gyűjtötték
a pénzt, most egyszerre tékozlók-
ká lettek. *Soha annyi textilárut
nem vásároltak Aradon, mint az
utóbbi napokban.* A kereskedések-
ben állandóan látni vevőket, akik
nem alkuszak, hanem minden
árat megadnak szövetért, posztó-
ért, selyemért, vászonért. A ke-
reskedők nagyrésze, hogy raktár-
ruk ki ne ürüljön, a finomabb áru-
kat elrejtik s a vásárló közönség
bizonyára csak a selejtesebb hol-
mikhez jut, de nem sokat törődik
vele, csak az a fő, hogy megszab-
adjon pénztől. Igen sokan sző-
nyegeket vásárolnak, s így adnak
tűi koronákon. Naponta lehet
látni egész kocsiakomány süveg-
cukrot szállítani. Ma már nem drá-
gálják a cukor kilójáért a 120 ko-
ronás árat sem, holott a pénzbe-
jelentés előtt 105—140 koronáért
lehetett cukrot vásárolni. Ennek
az egészségtelen vásárlási láznak
az a bizonytalanság az oka, a
mely az emebereket a becserélés
arányának titokban tartása miatt
elfogta. Sokkal nagyobb lesz a
zavar a gazdasági életben a pénz
becseréléséig és a becserélés első
két napján, ami érthető is, mert
alig lesz ember, aki a korona-
bankjegyeket elfogadja.

Mennyi pénz van Aradon?

Munkatársunk ma beszélt egy
a város gazdasági életét alaposan
ismerő személyiséggel, aki arra a
kérdésre, hogy mennyi készpénz
lehet Aradon, s hogy mennyit je-
lentettek be, a következő választ
adta:

Hozzávetőleges becslés sze-
rint Aradon 190—200 millió ko-
rona készpénz van. Látna a mai
nap óriási forgalmát a bejelentés-
sel megbízott kerületi rendőrka-
pitányságokon, biztosra lehet ven-
ni, hogy körülbelül az egész kész-
pénzt bejelentik Aradon. Lehet-
séges ugyan, hogy 1—2 milliót
nem fognak bejelenteni de ez azok
nak a hibája, akik az utolsó napra
halasztották a bejelentést s már
nem juthattak a bejelentést végző
fórumhoz.

Egységesítik a középisko-
lákat.

Az állami egységesítés folya-
mán sor kerül az iskolák egysé-
gesítésére is, amelynek munká-
latát során a kultuszminiszterium
most készítette el az egységes ro-
mániai középiskolák tervezetét. G.
Precup, osztálytanácsos, a kö-
zépiskolai ügyek referense az
ügyről ezeket mondta:

Az V. középiskolai osztálytól
kezdve az oktatás kétféle irányt
követ. Az egyik irány a mo-
dern, a másik a reálcsoport elne-
vezése alatt szerepel. Helyesnek
és célszerűnek tartjuk ezt az in-
tézkedést azért, mert az egységes
négy osztály elvégzése után meg-
ítélhető, hogy a tanuló a reálpá-
lyára, vagy a modernekre bír e
hajlammal. Ez eddig nem volt le-
hetséges, mert az elemi iskolai bi-
zonyítvány alapján nem lehetett a
tanuló készségét és hajlamát meg-
ítélni. A tanítási terv az *óromániát*
alján készült és egyes tantár-
gyak órabeosztását ismerteti. Ter-
mészetesen fontos volna egy ala-
pos elbírálás szempontjából azt a
tananyagot és tananyag kezelést
módját is ismertetni, amelyeket a
tanórák keretében előadnak. Az
órabeosztás maga csak homályos
tájékoztatót mutat. Az egységes
négy alsó középiskolai osztályban
hétenkint 2 vallástant, 4—3 román
nyelv, 3 francia nyelv, 2 történe-
lem, 3—2 földrajz, 4—3 mennyi-
ségtan, 2—3 természetrajz, 2 sza-
badkézi rajz, 2—1 ének, 2 tornaóra
lesz. Ezekon kívül tanítási fogják
a III—IV. osztályban a latin nyel-
vet 4—3 órában, a német nyelvet
a II. osztálytól felfelé 3 órában,
polgári jogokat a IV. oszt. 1 órá-
ban, chemiát ugyanott heti 3 órá-
ban, fizikát a III. osztályban heti
3 órában, egészségtant a IV. osz-
tályban heti 1 órában, szépirást
az I. és II. osztályban heti 2 órá-
ban. A négy felsőosztály órater-
vében ugy a modern, mint a reál
csoportnál egyformán tanítják a
vallástant heti 2, a román nyel-
vet 3, a francia nyelvet 3, a német
nyelvet 2, a történelemet 2—3, a
fizikát a VI. osztálytól felfelé heti
3, egészségtan a VIII. osztályban
heti 1, az éneket heti 1, a szabad-
kézirajz heti 2, a tornát heti 2
órában. A modern csoportnál taní-
tanak azonkívül latin nyelvet heti

5-4-3, földrajzot a V. osztályban heti 3, matematikát heti 3, természetrajzot a VIII. osztály kivételével heti 3-2, chemiát a VIII. osztályban heti 3 órában. Nemzetgazdaságtant heti 1 és filozófiát heti 2 órában úgy a reál, mint a modern csoportnál fognak tanítani. A reálcsoportnál a modernnek heti 3 matematikai órájával szemben heti 4 óra van felvéve. Az egységesítés főcélja az, hogy a tanintézetet változtató tanulók ne legyenek kénytelenek különböző vizsgát tenni, hanem bárhol folytathassák tanulmányaikat.

MŰVÉSZET.

A színház bérlői.

A színházi pénztárnál most folynak a bérlés-jelezések a szeptember 1-én kezdődő új szezonra. Az idén is A, B és C bérlés lesz egyenként 70-70 előadással. Eddig a következők béreltek páholyt: Özv. Vojtek Kálmáné, Burza Testvérek, Stanber József, Tabajdy Gyula, Winternitz Jenő, Rosenfeld Viktor, Dentsch Artur, Feszler Károly, Vajda Zsiga, Héhs Vilmos, Özv. dr. Mittler Izidorné, Lovag Reu Ilés, Wadovszky Gusztáv, Mayer Miksa, dr. Birkenhauer János, Matorca Coriolán, Spitz Tivadar, báró Neuman Dániel, báró Neuman Alfréd, Hartmann Samu, dr. Földes Béla, Nagy Ilona, dr. Embey Gyula, dr. Vörös László, Zima Tibor, Basch Simon, Kremmer Alajos, Bing János, Özv. dr. Halász Gézáné, Rozsnyai nővérek, Kornis Testvérek. Földszinti támlásszéket a következők béreltek: Somló Miksa, Wallfisch Pál, Hanzu Nestor, Weinberger Edéné, Dörner Emil, Bogsch Aurél, Fischer nővérek, Betteheim Imre, Guttman Nándor, Grün Kató, Roth Zsigmond, Kohn Helén, Oláh Sándor, Kohn Mária, Lovich Gyula, Wetsberger Lipótné, Lovich Elza, Igaz Sándorné. A közölt névsor nem teljes. Még sokan jegezték elő magukat és valószínű, hogy augusztus 31-ig a jegezés határidejéig a bérlek száma meg fog növekedni.

A Városi színház megnyitó műsorának műsora:

Szerda, szeptember 1. A pünkösdi rózsza. Farkas Imre operettje. Csütörtök: A pünkösdi rózsza. Péntek: A pünkösdi rózsza. Szombat: A pünkösdi rózsza. Vasárnap délután: Ripp-Ripp. Este: A pünkösdi rózsza. Ezen előadásokra jegyek tekintettel az elsejeli pénzbecserélésre, már folyó hó 26-tól kezdve a Városi színház pénztáránál előre megválthatók.

— A pünkösdi rózsza. Farkas Imre legújabb pompás operettjének színhelye Budapest. Az első felvonás egy pesti grófi palotát varázsol elénk, a harmadikban pedig egy valódi fényképezési műterem elevenedik meg a nézők előtt.

— A Modern Kabaré mai pikáns műsorán harmadszor kerülnek színre az idei szezon legnagyobb bohózatai: A modern iskola és A 69-es számú szoba, amelyeknek eddigi előadásait falrengető kacagás kísérte.

— LEÉGOTT FATELEP. Oradea-Mare (Nagyvárad.) Péntek éjjel hatalmas zivatar vonult el a város felett. A villám beütött a Faárugyár váradvellenfél fatelepébe, amely kigyulladt. A tűzoltóság kivonult és hosszas munka után sikerült a tüzet megfékezni. A kár körülbelül két millió korona. A rengeteg anyagon kívül tizenegy motorgép is éghavadt.

Az oroszok békefeltételei Lengyelországnak.

MOSZKVA. Danisovszky, az orosz-ukrán béke delegátusok elnöke közölte a békefeltételek teljes szövegét Minszkben a lengyel delegátusokkal. A feltételek azonosak azokkal, amelyeket Lloyd George a lordok házában már nyilvánosságra hozott. Danisovszky azzal kezdte nyilatkozatát, hogy a szovjet egy népre sem kívánja ráerőszakolni a kommunizmust. A békefeltételeket a következőkben közölte:

1. Oroszország és Ukrania elismerik a lengyel köztársaság teljes függetlenségét és szabadságát, és ünnepélyes kijelentést tesznek, hogy a lengyel nép országa ügyeit saját belátása szerint intézheti és tetszés szerinti kormányformát választhat. 2. Oroszország és Ukrania lemond minden hadikárpótlásról. 3. Lengyelország keleti határai megközelítőleg azonosak lesznek a lord Curson július 11-iki jegyzékében foglalt határokkal, sőt Lengyelország Bielosztojk és Cholm környékén határkiigazítást kap. 4. A lengyel köztársaság hadserege 50000 főre lesz állítandó. Ezt a hadsereget azután a munkásságból alakítandó polgári milícia támogatja, amennyi

hivatva lesz a rend és közbiztonságot ellenőrizni. Ezen milícia megalakításának feltételei részletesen a békeszerződés határozza meg. 5. A hadsereg lezserelése a békeszerződés aláírása után azonnal megkezdendő és egy hónap alatt befejezendő. 6. Lengyelország csak annyi fegyvert és hadianyagot tarthat, amennyi a fenti hadsereg számára szükséges, a többit a szerződés aláírásától számított egy hónapon belül kiadni köteles Oroszországnak és Ukrániának. 7. Lengyelország azonnal beszünteti a fegyverek és hadianyagok gyártását és lezsereli a hadiszer gyárat. 8. Lengyelország nem engedheti meg, hogy területén idegen államok hadserege tartózkodjék. 9. Az ellenségeskedések a békeszerződés aláírását követő 72-ik órában megszüntetendők. Az orosz és lengyel hadsereg az általuk elfoglalt vonalon maradnak, míg a lengyel hadsereg a megállapítandó semleges zóna nyugati széléig vonul vissza. A semleges zóna lengyel közigazgatás alatt marad, de egy vegyes bizottság felügyelete mellett.

Mit ír az Ojság?

Budapesti Karinthy Frigyes szerkesztésében tudvalevőleg „Az Ojság” címen jelenik meg pompás humorú öltöcs hetilap, mely találó szatírával, az antiszemitizmust preszfiliálja. Az alábbiakban közlünk néhány szemelvényt:

— Házitörök kérelme. A házitörök beadással fordultak a kormányhoz, melyben a sanyaru helyzetükre való hivatkozással azt kéri, hogy ezentul a házbér tíz százalékat felszámíthassák a lakóknak a szápadlás használatért.

— Változás a rendőrségen. Tekintettel arra, hogy az ádrágításról szóló törvény szerint botbüntetés csakis bíról ítélhető mondható ki, a rendőrség megváltoztatta eddigi gyakorlatát és ezentul nem bottal, hanem kalapáccsal üti majd a tettesek nyomát.

— A közbiztonság megóvása érdekében elrendeite a főkapitány, hogy az él homályát sürgősen fel kell oszlatni, mert a felelőtlen elemek rendszerint ott tűnnek el.

— Cselédeleányok tömeges áttérése. A budapesti cselédeleányok ma testületileg megjelentek a zsidó hitközség lelkészi hivatalában és bejelentették, hogy át akarnak térni a zsidó vallásra. A cselédeleányok eme rettenetes elhatározásának oka a Budaváry-féle törvény, amely kimondja, hogy a zsidó keresztény cselédet nem tarthat.

— Feljelentés. A budapesti francia misszió feljelentést tett Prtistreiber Ignác dunántúli nagyberő, hogy ártatlan szőlőtermését a jég csúnyán elverte. A vizsgálat megállapította, hogy a termést az egyéni akelőjáról van szó.

— Elgázolás. A 2560-as számú villanyos a Baross-utcában halálra gázolt egy ismeretlen, urias külsejű férfit. Személyazonosságát a rendőrség ujjlenyomata alapján bizonyára meg fogja állapítani.

— Nyilatkozat. Tiltakozom a lapoknak ama beállítása ellen, mintha én nem

tisztelném a zsidó vallást! Igenis tisztelném! Sőt tiszteltem! Bizonyítja ezt az, hogy javaslatomban csupán arról volt szó, miszerint a zsidók házaik vegyék el, azonban egy házat hagynak meg nekik. Ebből látszik, hogy én csak a zsidó vagyon ellen harcolok, de nem akarok benyúlni a zsidó egyház ügyeibe! Budaváry László nem gyűlésképzésű.

— Elgázolás. Szurokmadár (Pechvél) Anasztáz 90 esztendő havidíjas Utolsó-ntca 32. szám alatti lakásán tegnap éjszaka kinyitotta a gázcsapot és elgázolta magát.

Mibe kerül a leánynevelés.

Az aradi lapokban napok óta hirdetések jelennek meg arról, hogy közelesen leányinternátus nyílik meg Aradon. Az internátusba a kommunikék szerint mind össze tíz leányt vesznek fel. Érdekelt bennünket a kérdés, hogy mibe kerülhet a mai viszonyok között koronákban kifejezve a leánynevelés évenként. A látogatás során, amit munkatársunk az internátus tulajdonosától, Özv. Maschanszker Alfrédnél tett, igen érdekes dolgot tudtunk meg erről a kérdéssel. El szerint egy-egy leány után havi 8500 koronát kell fizetni. Ehhez járul még mind az, amit természetben kell beszolgáltatni, így havi 10 kiló lisztet, 1 kiló cukrot, 1 kiló vajot, 2 kiló zsírt stb. Mindezzel együtt egy, a panzióban levő leány neveltetése évi 65-70 ezer koronába kerül. Ezzel szemben kap a panzióban az urileány teljes ellátást, fűtést, mosást, világítást, megtanítják idegen nyelvekre, zongorára, festá-

szetre, tánera. A leányok szigorú felügyelet alatt lesznek és sétára is csak a német kisasszony vezetése mellett mehetnek. Szóval valóban ur nevelést biztosít a panzió a növendékeknek. De ezek a növendékek csak az élet legszerencsésebb kiválasztottjai lehetnek.

A mai valutapiac.

Arad: leu 4'15, márka 4'90, dollár 195. A buouresti kurzusokról nem jött jelentés.

Megalakult az Erdélyi és Bánáti Ujságíró Munkások Szakszervezete.

A napok eseményeinek robotos életű munkásai, az ujságírók irpozáns megmozdulással vették kezükbe saját sorsuknak intézését. Clujon (Kolozsvárt) egy kongresszus keretében kimondották az Erdélyi és Bánáti Ujságíró Munkások Szakszervezetének megalakulását, ami szoros szövetséget jelent Erdély és Bánát szervezett munkásságával. A szervezkedésnek az az iránya természetesen köteleességeket is ró az ujságíró munkásokra. Másik fontos és a köz szempontjából is jelentős határozata az ujságírók kongresszusának az, hogy megteszik a szükséges lépéseket az ujságíró-kamara elállítása iránt, ami nemcsak az ujságírók anyagi és társadalmi helyzetének nagymérvű javulását, hanem a tisztességes ujságírás komoly fejlődését is jelenti. Ezzel egyidejűleg nyugdíj és betegsegélyező egyesület létesítésével gondoskodnak a megbetegedett és elagott ujságírók sorsáról.

Az intézmények alapjait ujságíró-napok rendezésével teremtik meg. Ujságíró-napokat tartanak minden nagyobb erdélyi városban, így Aradon is. A clujji (kolozsvári) Új Világ kiadótulajdonosai a kongresszus napján 20 ezer koronát adományoztak a nyugdíjalap javára. A kongresszus ezuton rokonszenvét fejezte ki a Magyarországon bebörtönzött ujságírók iránt, majd megválasztották az új szakszervezet vezetőjét. A választás eredménye a következő: Elnök: Salik Kálmán Arad, ügyvezető alelnök: Székely Béla, Cluj, alelnökök: Marton Maró Oradea Mare, Szász Endre Cluj, titkárok: Kovács Jenő Cluj, Perédy György Oradea Mare, jegyzők: Réthy József Arad, Walter Gyula Cluj, pénztáros: Ámon Ottó Cluj, ellenőrök: Dénes Sándor Szatmár és Páll Árpád dr. Cluj. Az aradi ujságírók közül a választmányba választották be: Papp Andort és Major Bélát. A nyugdíjgyűlés titkára Olasz Pál dr., igazgatósági tagok pedig Farkas Ferenc és Szomoró Oszkár lettek.

HIREK.

— FERDINÁND KIRÁLY SZÜLETÉS-NAPJA. Ma töltötte be Ferdinánd király 53. életévét. Ebből az alkalomból délelőtt 11 órakor a gör. kat. székesegyházban ünnepi istentisztelet volt, amelyet a katonai és polgári hatóságok vezetői megjelentek. A vármegyét dr. Cziráky Aurél prefektus, a város tanácsot dr. Angel István helyettes polgármester, Nedecké tanácsnok és Georgevichs Árvasszéki úrnők képviselték. Az egyházi szertartást Pap L. János püspök nagyszámú papj segítségével végezte. Ugyanekkor a többi hitfelekezetek templomaiban is istentisztelet volt. A polgármester rendeletére már reggel fellobogózták a házakat s az üzletek délelőtt 11 órától déli 12 óráig zárva voltak s a közhivatalokban munkaszünet volt. Délután rendszeren folyt a gazdasági élet.

— A LEDÖNTÖTT KOSSUTH-SZOBOR. Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy Nagyszalonján ismeretlen ettesek ledöntötték a Kossuth-szobrot. Mint értesülünk, a ledöntött szobor gyében a katonai hatóságok szigorú vizsgálatot rendeltek el, ennek azonban eddig még semmi eredménye nincsen.

— A VIZSZOLGÁLTATÁS SZÜNETELÉSE. Értesítjük a közönséget, hogy az alant felsorolt helyeken és időben a vizszolgáltatás csúszás miatt szünetelni fog. Folyó hó 25-én este 9-től reggel 5-ig: Boulevard Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) mindkét oldal, Fa-utcától Str. Cusan (Karolina-utca)-ig. Folyó hó 27-én este 9-től reggel 5-ig: Boulevard Regele Ferdinand (József főherceg-ut), Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér), Str. Cusan (Karolina-utca)-ig, Str. Mihai Eminescu (Deák Ferenc-utca)-ig. F. hó 30-án este 9-től reggel 5-ig: Piata Avram Jancu (Szabadságtér), Str. Colonel Piriot (Vörösmarty-utca), Str. Generalul Berthelot (Atzél Péter-utca). Arad város gépjárművel.

— KATONAI FELMENTÉS. A katonai ügyosztály értesíti mindazokat, akik tanulmányaik folytatása végett a katonai szolgálat alól fel akarják magukat mentetni, hogy erre vonatkozó kérelmüket szeptember 15-ig a katonai ügyosztályhoz nyújtsák be.

— ARADI FESTŐMŰVÉSZ KALANDJA TIMISOARAN. (Temesvárott.) Belezny István aradi festőművész, aki rendszerint fekete ingblúz visel, egy nőt ismerősével Timisoarára (Temesvárt) utazott, ahol fényképezőgépet vásárolt az Aradon nyitandó fényképezési műterem részére. A feketeingos Belezny feltűnést keltett a szomszédos városban. Az emberek összeszűntek mögöttük s bizonyára anarchistának nézték a kiváló művészt. A vasúti állomáson utóbb meglepetésben volt részük. A szigorú emberrel letartóztatták őket, gyanús podgyászuakat lefoglalták s csak egy napig tartó igazoltatás után bocsátották szabadon.

— GYORS- ÉS GÉPIRÓISKOLA. Keresek tanítványt 4 havi cursus szeptemberben veszi kezdetét. Beiratkozás Lázár Vilmosra 2.

Öt napig nem működik a lakáshivatal.

(A lakáshivatal átszervezése.)

Szerda, csütörtök, pénteken az evakuáló-, lakás- és repatriáló-hivatalok szünetelnek és szombati ünnep, valamint a rendes vasárnapi munkaszünet folytán csak e hó 30-án veszik fel újra működésüket. A szünetek alatt a három hivatal működését új alapokra fektetik és teljesen átszervezik. Első sorban a lakáshivatal kerül átszervezés alá. Ezentúl a lakásokat a most beadott lakásívek alapján összeállított lakáskataszterekből a lakáshivatal az alábbi módon szerkesztett kérvényekre utalja ki: Fel kell a kérvényben tüntetni a kérvényezett lakás nagyságát, (szoba, mellékhelyiség) hol fekszik (utca, házszám), a lakáskérvényező és az

előbbi lakó nevét. Lakáscserénél mindkét fél a városi bélyegen és a kérvénydíjon felül 3 koronát tartozik fizetni. A díjak a kérvényhez csatolandók. A hivatal további működése a lakáskataszter állandó ellenőrzéséből fog állani. A repatriáló hivatal továbbra is úgy fog működni, mint a múltban. Intézní fogja az önkéntes repatriálásokat és az evakuáló bizottság által evakuáltak illetőségi helyükre való juttatását. Az evakuáló hivatal folytatni fogja az idegenek evakuálását és a repatriáló hivatallal karöltve működik. A felebbezések az ötfős tanácsba kerülnek, melynek határozata ellen felebbezésnek helye nincs.

Milyen az élet Amerikában?

Mialatt Londonban és Párisban egymást érik a konferenciák, amelyek Európá inségeit óhajtják megszüntetni, azalatt Amerika vigan éli a békebeli Eldorádó pazar életét. Oh, szegény társam, a ki ma este két koronáért vaját vacsorázza, ne hidd, hogy az egész világon ilyen nagy a nyomoruság és hogy ezt a hatéves világéget minden állam minden polgára megérzi. Nem, éhező testvérem, van még egy ország ott túl az operencián, ahol az emberek egy része azt sem tudja, hogy van nyomoruság a világon. Mialatt Európa nyög, sajog a háboru ütötte sebek miatt, a világ kalmárja, Amerika tobzódik a földi örömdökben. Legalább is erre enged következtetni a párisi „Times” egyik cikke, amelyben egy amerikai újságíró, Frederik Townsend nagyszerű képet rajzol a mai Amerika életéről.

Az csak természetes, hogy a háboru ut. n. hadinyereségief Amerika zsebelte be s hogy ezt előre így kalkulálta, az ma már mindenki előtt világos. A sok hadianyagot, amit az európai harcterekre szállított, mind drága áron fizették meg a háborút viselő államok.

Az amerikai munkásság, noha a földet Columbus földjén virágozik, maga is megcsömörült hazájától s így azok, akik az utóbbi időkben vándoroltak ki Európából, tömegesen mondanak búcsút újabban Kalmáriának. Tudvalevőleg a bevándorolt munkások között igen sok

volt a magyar s ezért naponta eszével jönnek haza az óceánon át a magyarok, románok, németek és többek és más nemzetiségű munkások, akik a profit Eldorádójának életétől megszonyodva kis meg takarított tőkékkel hazasietnek, mert nem bírják a fuffasztó amerikai levegőt. Mosszu volna ismertetni a mostani amerikai élet utálatosságait, azért hát jellemzéssel csak a pénzkirályok életéből közlünk le egy pár fotográfiát, amely messze túlhaladja a békevilág millárdos hóbortjait. A newyorki társaság néhány tagja, akiknek számára az ünnepi dínek már halálos unalmat jelentettek, elhatározták, hogy a legközelebbi alkalommal „elvenséget” visznek a lakmározásban. A legelőkelőbb szálló óriási díszteremben rendezték tehát a dínt, amelyet lóháton fogyasztottak el. A fedelmi pompával felnyergelt lovak egy-egy csinos asztalkát hordtak a nyergükben s patáikra pummibarkot kaptak, nehogy a lodobogás sértse a degenerált millárdosok idegét. A newyorki társaság ettől a díntől kezdve igyekezett minél változatosabbá tenni a lakomát. Egy betyeshátú dög tulajdonosa például ünnepi lakomát adott a kutyája tiszteletére. A legelőkelőbb vendégsereg foglal helyet az asztalnál s az asztalon — ott állt a kutya. Díszes szóoklatok hangzóttak el a kupa tiszteletére majd a ház ura — szédültek valutasok — egy tízenötzeder dollár értékű nyakláncot akasztott a dogy nyakába, amit ugy-e, mégis csak 2 millió 700 ezer koronát jelent. Milyen jó is nekünk európai nyomorultaknak, hogy mindezt csak olvashatjuk s milyen szerencsétlenek és nyomorultak azok odaát, hogy mindezt átélhetik.

— MIRJAM tmakönyvek díszes kivételben kaphatók Naményi könyvkereskedésében, főpostával szemben.

— AZ ARADI FÁKLYA LEGUJABB SZÁMA a következő szenzációs cikkeket közli: Öngyásága kétezer koronája, Botrányok lavinája, Ötven kilométeres kaland. Egy színész nő levelei, Arad — Eldorádó, Az íróképkisasszony, Bakfiskó tizparancsolata. Leszoktam a lóteknőságról, Szenzációs hírek, A Fáklya panaszkönyve. Győző és a szamarak, siben, ezenkívül hozza „Egy híres nagyvilági

nő karrierje” című érdekesebb cikkeket folytatásán.

Hacker és Olariu nem felebbeznek a letartóztatás ellen.

Megírtuk, hogy az aradi törvényszék vádtaánása jóváhagyta tegnap a vizsgálóbírónak azt a végzését, amely Hacker Mórnak és Olariu Jusztinnak előzetes letartóztatását rendelte el. A vádtaánás döntése ellen az ítélőtáblához lehet felfolyamodással élni, de Hacker és Olariu ma kijelentették a vizsgálóbíró előtt, hogy nem kívánnak élni a felfolyamodás jogával, mert ezzel is albusznak az ügyet. A vizsgálóbíró külömben Hackerék ügyében teljesen új vizsgálatot vezet és nem lehetetlen, hogy a vizsgálat befejezése után a bírósági főtárgyalásig szabadon bocsátják őket.

Bíró Lajos Olaszországban

Bíró Lajos, a kiváló magyar író hosszabb idő óta Rómában él, hol több magyar menekült utasíróval együtt magyar nyelvű lapot is alapított. Bíró most az Epoca című nagy római lapnak rendelkezésére bocsátotta egyik regényét közlés végett. A szegény titokzatos körülmények között eltűnt Orth János történetével foglalkozik. A regény címe *Serpolette*. Az Epoca a dicséret legmelegebb hangján jelenti ezt be közönségének és Bíró a magyar Maupassantnak mondja, akinek világhíre van és akinek *Villa Anna* című színművét nemrég óriási siker mellett mutatták be Rómában.

MOZI.

A mozgókéneszínházak műsora. Augusztus 25-én az Apollóban: Teaház s 10 lósvárághoz. Japán dráma. — Az Urániában: *Lelkek örvénye*. Színmű.

Hella Moja — az Urániában. A mozi nagy tragikája. Hella Moja mesteri alakítását élvezhetjük az Uránia színházban. A *Lelkek örvénye* című megrázóan érdekesítő dráma főszerepét játssza a kiváló művész. Partnerő Alf Blüthecher az elegáns moziszínész, akinek látéka stilszerűen illeszkedik bele a művészi művésziébe, amelyet szerdán mutat be utóhára az Uránia színház.

Japán dráma az Apollóban. Japán exotikus levegőjét, varázsolja elék az Apolló színház új slágerfilmje, amely a közönség legnagyobb tetszése mellett került bemutatásra. Egy japán teaház körül élénk a gésák előttünk kevéssé ismert életével. A Berlinben tanuló japán orvos megtudta, hogy nővére gésa lett, hogy őt tanulmányában segíthesse. Az orvos nem tudja elviselni ezt a csapást, megöli hugát s aztán önmagával végez. Még szerdán marad műsoron a nagystíli film.

A szerkesztésért ideiglenesen:

SIPOS IVAN
főel.

Cenzura: L. Alm.

Apró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetési díjat az alábbiak szerint számítjuk.
Minden sor hirdetésért ára 1 korona 50 fillér.
Vastagabb betűkkel 3 korona.
E vastagabb betűkkel kívülről sorokat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket általában 3 óráig veszik fel.
Az apróhirdetéseket előző este 12 óráig kell beadni.
A legkisebb hirdetés ára 10 sorig 15 korona.
E kiadóhivatalt kizárólag magánai jogot, hogy az olyan apróhirdetés megvegye, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztatása.

Házasság.

32 ÉVIKIS özvegy földbirtokos 100 hold földdel berepített gazdasággal nőstény ösziát hozza 115 nővel. Fényképpel ellátott levelek a lap kiadóhivataltához. "Diszkrétív bizalmasítók" jelleggel küldendők. 8588

Alkalmazás.

TISZTESÉGGE, dolgos mindenkor azonbanra vagy szeptember 1-re felvételt. Baththyány-u. 22. I. em., jobbra. 1000

MOZDONYVIZETŐ nyugdíjas, szakmájába vagy másfél állást keres. Cím a kiadóban. 8586

EGY HETESFTU a Magyar Király vendéglőben felvételt. Bocskó-u. 8578

MOSONÓ házasok ajánlók. Öv. Pábiáné, Illés-u. 86. 8572

FÜSZER és csemegekereskedő segéd, román, magyar és német nyelvismerettel állást keres. Megkereséseket a kiadóba kérek. 8575

KERESKEDelmi érettségivel bíró fiatal ember állást keres. Cím a kiadóban. 8581

INTELLIGENS fiatalember magyar, német, román nyelvben járatos, szállítási-nyozási üzletben felvételt. Szakképzettséggel bírók előnyben részesülnek. Ajánlatok "Székeltő" jellegre szíri borítékban Wallinger hirdetésjébe Lázár-utca küldendők. 8586

URAK! Nyakkendő újraelakítását, valamint harisnyák talpalását a legújanyosabb ár mellett vállalom. Bitter Mariska, Pista Catedralei (Tökölj-tér) 8a. sz. 8587

KONYHA- és virágkerteszetben hártas szerényebb igényű kertészt keresek október 1-1 belépésre. Bogdányfi Béla Doroszlófalva. (Drac) Arad megye. 3576

SZAKAOSNO jó bizonyítvánnyal uti-házhoz szeptember hó 1-ére felvételt. Cím a kiadóban. 800

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyomdában alkalmazást nyer.

KARPIOS javít, átalakít szakmájában, olcsón. Botond-utca 4. Zeelezny. 8566

Lakás.

HAROMSZAZ KORONÁT fizetek annak, ki fiatal házaspár részére butorozott szobát ajánl. Címeket a kiadóba kérem. 3582

Vétel és eladás.

EGY MASSZIV ezüst cigarettás tárcsa eladó. Str. Consistoriului (Baththyány-utca) 23. I. emelet, jobbra. 901

SAJÁT TERMESÜ nemes almám eladását hirdetem. Cím: Totterer János, Maroskapronca. 3574

VADASZ FEGYVER, driling, 12-ös, 3 csövű, 200 darab hvelyklyel együtt jutányos áron eladó. Krajcsovitz, Buttyin. 3590

Hogy élnek az orosz mágnások

a számkivetésben.

A bolsevikiek elől Franciaországba menekült orosz mágnások életéről érdekes képet fest most az Excelsior munkatársa. Egy nap — úgy mond — kimentem Garehesba. Itt Ignatieff gróf, néhány haszójabéli katonával minta tejjgazdaságot rendezett be. Nem találtam otthon. A legkedvesebben fogadott bennünket, azonban a gróf anyja és olyan szertartásosan, hogy azt hitte az ember, hogy a tizenharmadik század arisztokratáinak valamelyik fogadó estélyén van.

— Nem tesszük itt egyebet, — mondotta Ignatieff grófné — mint amit odahaza a mi nagybirtokainkon, természetesen nagyban tettünk. Twererai uradalmaink specialitása volt a svájci sajtók előállítására és 80 lovat használtunk a szállításokra. Pál fiam lovassági ezredes volt, ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy jó gazda is legyen, jóllehet az összes egyetemi fokokat elnyerte és megszerezte a pétervári katonai akadémiá diplomáját is. Mostani gazdaságunkban az orosz rendszert követjük. Van 80 tehénünk, amely elegendő mennyiségű tejjel látja el a gazdaságot. Eszalatt megérkezik látogatónk Trolkuroff gróf, a császári gárda volt kapitánya. — Én is, — mondotta — mint a többi emigráns, dolgozom, tisztvi-

selője vagyok egyik banknak. Ma vasárnap lévén, kinéstem kicsit a vidékre. Megkérte, mondana valamit barátai foglalkozásáról. — Ly-szenszyszki herceg tisztviselő, mint én vagyok. Boris herceg festő és díszítő. Ebben az évben már ki is állított a szalonban. Ignatieff gróf házigazdánk másik fia, Saint-Germains-ben zöldségkertet vezet, ami elég szépen jövedelmez. Skusatoff ezredes, aki egy lovasezred parancsnoka volt, földműves. Georgian Dadaszilian herceg versenyez vele. Godacueff herceg Oroszország volt madridi követe pedig Közép-Franciaországban egy kis gazdaság vezetője. Néhányan közülünk mechanikai ismereteit értékesíti. Dorosevszki ezredes egy gép- és autómobiljavító-műhely főnöke, Pomarnaszky tőbornok teherautót vezet, sokan pedig a taxi-autóknál vannak alkalmazva, mint egyszerű sofőrök. Leichtenberg-Beanbarnais hercegnek Tourban van egy termelési vállalkozás, Cartacusino herceg pedig és barátja Nieroth gróf Algériába utastak szerencsét próbálni.

— És mi lesz Lengyelországgal? — kérdeztem.

— Itt uram, nem politizálunk. Megműveljük kertünket, gondozzuk tejjgazdaságunkat és annyi az egész.

50 milliós valutacsempészs

BÉCS. Az itteni hatóságok olaszokból álló konzorciumot leplezték le, amelynek tagjai részint valódi, részint hamisított okmányokkal idegen missziók tagjainak adták ki magukat, hogy az újonnan alakult államokban nagy-

szabásu valutacsempészt üzzenek. A csempészett valuta összege meghaladja az 50 millió koronát. A rendőrség a házkutatások alkalmával, amelyeket az idegen missziók tudtával végzett, 10 millió koronát foglalt le. A vizsgálat folyik.

Írógépek vétele, eladása, javítása Bodnár irógép vállalatánál (a főpostával szemben).

Fratli Steiner
bőrkereskedés
Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3.
Földkövet Ujaradon. 9061
Mindennemű bőrök és cipőkészítések legelőcsőbb bevásárlási forrása. Székld ár.

Grünwald si Moskovitz
cukor, cukorka, gyümölcsök, iz, gyarmatárak és norimbergi nagykereskedés. 801

Fratli Apponyi cipő-, kalap- és ural-divat áruháza
ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

Zsákok Kifutó fiu
jó fizetéssel felvétetik.
ENGEL-nél, Lázár V. utca 2.

!! Kereskedők figyelmébe !!
Legelőcsőbb bevásárlási forrás fűszer-, gyarmat-, cukorka-, festék- és pipóca áruházban. 704
Darvas cég nagykereskedésében
Arad, Str. Horvá (Széchenyi-u.) 1. — (Városházával szemben levő utca.)

EGY II. Wiesó pénzazekrény eladó. Bővebbet Zimmermann Ignác kereskedőnél Pista Avram Iancu (Szabadság-tér) Leggyel-ház. 3577

VILAGOS HÁLÓSZOBA, két fahér sport-krabát eladó. Str. Unirei (Pábián-utca) 4-5., balra. 9696

ELELMELMEZÉSI BODÉ joggal együtt, egy motor, 2 ágy sürgősen eladó. Cím Strada Virginia Hotorán (Körzset-utca) 13. 10083

KÖNYVTARAKAT, hangjegyeket, festményeket és bolyeggyűjteményeket vesz Kerpel könyvkereskedés. 994

ACÉL bókli redőnyök, minden mennyiségben kaphatók Grünwald Jenő vasredőnygyár Nagyvárad, Uri-utca 39. 3510

Ingatlan.

MAGANHAZAK elfoglalható lakásokkal sürgősen eladók. Bővebbet Wallinger adásvételt közvetítő irodájában Lázár-utca. 9697

TANYA, cirka ötven hold, aradi határban, gazdasági épületekkel, felszereléssel, takarmánnyal bérbe, esetleg eladó. Cím: Wallinger hirdetésjében, Lázár-utca. 9698

Ellátás.

KÖZEPISKOLAI TANULÓT uricsaládnál ellátásra elfogadnak. Cím a kiadóban. 3584

KITUNÓ EBÉD és vacsora igen jutányos áron kapható egy uricsaládnál Bulevardul Regina Mária az (Andrássy-tér.) Esetleg egy személy teljes ellátást is kaphat. Bővebbet a kiadóhivataltban. 3521

Oktatás.

ZONGÓRA órát adok kezdőknek és haladóknak. Hal-tér 12a. 8589

Külömféle.

KÉZMŰARU készítéséhez egy kősepa világos helyiség keresték, évibér azonnal fizetetik. Székld-u. 5. 8585

BÉRBE vennék zongorát, vagy pianót. Cím Wallinger hirdetésjében Lázár-utca. 9697

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvevő Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca Klein L. hirdetés és hírlap irodája Strada 97 Romanukui (Zrinyi-u.) és Mandl, Bulevardul Regele (Boros Béni-tér 15. szám alatti papírüzlet.)

Hirdetmény.

Az óvársándi körjegyzőség nál (Arad megye, u. p. Ujszentanna) rendszeresített segédjegyzői állás azonnal betöltendő. Javulalm a hivatalos fizetésben, háborus segélyeken és pótlékokon kívül évi 5000 korona és tűzifa.

Csak okleveles és a román nyelvet legalább szóban bíró, elsőrendű munkások jelentkezzenek. Ajánlatok okmányozlandók.

Ovársádon, 1920. augusztus 20-án.

Knauer József,
körjegyző

A vonatok indulása és érkezése.

Aradról indul:

Kürtőre	d. e. 5:00	d. u. 5:10
Tövisre	d. e. 7:47	d. u. 10:31
Soborsinba	d. e. —	d. u. 2:30
Temesvárra	d. e. 7:40	d. u. —
Nagykomlóra	d. e. —	d. u. 1:00
Ópécskára	d. e. 5:51	d. u. 12:40
Brádra	d. e. 8:51	d. u. 5:13
B.-Jenő Csannó	d. e. 5:40	d. u. 12:48
Ujszentanna és Ottlakára	d. e. —	d. u. 3:00
és Ottlakára	d. e. 9:20	d. u. 5:30

Aradra érkezik:

Kürtősről	d. e. 7:16	d. u. —
Tövisről	d. e. 7:23	d. u. 7:54
Soborsinból	d. e. 7:15	d. u. —
Temesvárról	d. e. —	d. u. 8:47
Nagykomlósról	d. e. 5:57	d. u. —
Ópécskáról	d. e. 7:04	d. u. 2:06
Brádról	d. e. 10:34	d. u. 8:55
B.-Jenőről	d. e. 10:00	d. u. 7:38
Ujszentannáról és Ottlakáról	d. e. 7:05	d. u. —
és Ottlakáról	d. e. 8:25	d. u. 6:53